

etiam liberum correctorem desiderare, ita mox disserentem: « Verumtamen, sicut lectorem meum nolo mihi esse deditum, ita correctorem nolo sibi. Ille me non amet amplius quam catholicam fidem, iste se non amet amplius quam catholicam veritatem. Sicut illi dico: Noli meis litteris, quasi Scripturis canonicis, inservire; sed in illis, et quod non credebas, cum inveneris, incunctanter crede; in istis autem, quod certum non habebas, nisi certum intellexeris, noli firmiter retinere; ita illi dico: Noli meas litteras ex tua opinione vel contentione, sed ex divina lectione, vel inconcussa ratione corrigere. »

(11. Tertium corollarium est, uti Catholico cuius omnino recedendum est a sententia unius, vel alterius Patris, quam quidem is innoxie ac impune docuit, cum nondum ab Ecclesia fuisset aperte saltem reprobata, uti postea fuit: cuiusmodi sunt ea, quas paulo ante num. 166, retulimus; ita fas esse theologo orthodoxo, in quaestionibus nondum ab Ecclesia decisis, a quorundam opinione discedere, praesertim, quae singularis sit, et ab aliorum Patrum mente aliena. Sic piaculo sibi non ducunt plures dissentiri opinioni, quae tribuitur M. Augustino, de poena parvulorum absque baptismo decedentium; item ab ejusdem expositione libri *Geneseos*, ubi hujus mundi creationem uno die absolutam indicat, per ordinem ad diversam cognitionem angelicam, veluti septemplex multiplicato.

(12. Interim viri catholici et probi, tres hic merito cautiones observant. Prima est, quam suggerit Facundus Hermaniensis apud Petavium, ut videlicet errores Patrum intueantur veluti « luminarium defectus, quae licet nonnunquam splendoris sui detrimenta sustineant, non tamen amittant luminaria esse, quod sunt. » Quapropter, etsi quidam in uno, vel altero etiam fidei puncto, praesertim innocue, decepti fuerint, nil eorum arbitrentur detractum auctoritati in caeteris, uti de S. Cypriano ostendit S. Augustinus. Altera cautio est, ut ne temere illos, ac nisi magno cum iudicio notemus erroris, adeoque ubi privata Patris alicujus opinio apertus error non est, non facile illi aperte, ac rotunde contradicamus, minus proterve contemnamus, vel explodamus; sed, si quid minus consone dictum videtur, reverenter ac benigne interpretemur, si quid ambiguum, quod ex aliis eorum sententiis explicari, excusarique possit, excusamus potius, quam illis errorem ascribamus. Quem admodum enim ut monet laudatus Facundus Herman. calumniantium haereticorum est, ex dubiis et obscuris, quae certa et manifesta sunt male interpretari (ut idem animadvertit in *Nestorianis*, qui clarissimos Ecclesiae DD. suae parti volentes applicare, et in suam detorqueere sententiam, sententias eorum suo dogmati contrarias ex aliis minus apertis obscurare conabantur): ita prudentiae et pietatis est catholicæ, ex indubitatis atque evidentiis firmare ambigua, et latentia declarare, ac quae dubia vi-

dentur in eorum dictis, melius interpretari ex his, quae certa sunt, denique non tam secundum verborum sonos, quam secundum mentis intentionem dicta majorum judicare. Cautio tertia est ut sive ab erronea alicujus Patris sententia, sive a singulari aliqua ipsius opinione discedamus, id faciamus modeste, et non sine honorifica praefatione, salvaque, ut loquitur S. Augustinus, honorificentia quae illis debetur hominibus. Hujus cautela exemplum nobis hic idem S. D. exhibuit, cum *adversus Donatistas* de opinione Cypriani circa rebaptizandos haereticos disputans, nunquam nisi honorifice de eo loquitur; nec sine praefatione veniae, non tam eum, quam opinionem ipsam, in quam incautus, ac nesciens impeggerat, refellit et arguit: « Reddens, inquit, debitam reverentiam, dignumque honorem, quantum valeo, persolvens pacifico episcopo et glorioso martyri Cypriano, audeo tamen dicere, eum aliter sensisse de schismaticis, vel haereticis baptizandis, quam postea veritas prodidit, » etc. Quamquam vero Patres ipsi, inter se disputantes, interdum paulo acrius se mutuo redarguerent, cuius exemplum nobis praebet longa illa contentio ipsum S. Augustinum inter et Hieronymum ad annos fere 14 propagata, observatione tamen dignum est quod notat Baronius « istos Deo dilectos filios pacis, Ecclesiae magistros eo animo fuisse in altercando, ut inter ipsos verborum ictus verberibus graviores, se mutuo complecterentur, peterentque furtivis oculis charitatis. »

(13. Etsi vero auctoritas unius vel alterius Patris in iis quaestionibus, quae circa fidem moresve versantur, sed nondum ab Ecclesia definitae sunt, irrefragabilis non sit; magnum tamen pondus habet, praecipue si non fuerit plane singularis, neque a Patribus aliis communiter fuerit illi contradicendum. Fundatur hoc principium tum in 1 supra stabilito; tum in insigni doctrina et sanctitate ejusmodi doctoris, quae idonea utique est per se loquendo ad conciliandam fidem et extorquendum assensum propositioni ab ipso assertae. Caeterum illud auctoritatis pondus neque in singulis Patribus est aequale, cum unus alteri, sicut sanctitate, sic et doctrina praestet; neque etiam par in singulis, quas pertractant, materiis. Hinc recte observat illustrissimus Du Plessis, eorum, quos Deus in sua Ecclesia posuit, ut catholicam doctrinam contra haereses sui saeculi defenderent, maximam esse auctoritatem circa ea dogmata, quae propugnanda suscepere; veluti Athanasii et Hilarii circa Verbi divinitatem, et cum Patre consubstantialitatem *contra Arianos*; S. Augustini circa liberum arbitrium, gratiam, et alia *contra Manichaeos, Pelagianos, Donatistas*, etc.

(14. Auctoritas plurium SS. Patrum, imo majoris partis illorum, communi consensu aliquid in quaestionibus fidei vel morum adhuc inter orthodoxos libere controversis, ex instituto assententium, aliis tamen, etsi paucis relictis, quorum opinio nondum fuit improbata ab Ecclesia, multo gra-

vioris quidem ponderis est, sed nondum plane irrefragabilis. Prima pars liquet a fortiori ex praecedente principio; altera ex eo, quod opinio contraria, licet paucorum, quando non reprobat ab Ecclesia possit remanere probabilis, imo firmiter rationibus niti; consequenter illa communior plurium sententia non est omnino certa, saltem ea certitudine, quae ad sphaeram divinae fidei pertingat, uti patet in iis sententiis, quae adversantur quibusdam opinionibus singularibus S. Augustini supra indicatis.

(15. Unanimis SS. Patrum consensus in rebus ad fidem vel mores pertinentibus, saltem cum aliquam doctrinam aperte constanterque proferunt, tanquam communem Ecclesiae fidem ab apostolis descendentem, aut contrariam, velut haereticam impugnant, est auctoritatis prorsus irrefragabilis. Hoc principium jam pridem expressit Vincentius Lyrin., dum, loquens de SS. Patribus, qui diversis licet temporibus et locis, in unius tamen Ecclesiae catholicae communione, ac fide permanserunt, aut, quidquid non unus, aut duo tantum, sed omnes pariter uno, eodemque consensu, aperte, frequenter, perseveranter tenuisse, scripsisse, docuisse, dignoscuntur, id nobis absque ulla dubitatione credendum esse. Stabilis hoc suum principium in concilio Ephesino, cui, inquit, divinitus placuit, nihil aliud posteris credendum decernere, nisi quod sacra sibi consentiens SS. Patrum tenuisset antiquitas. Idem placuit aliis synodis aemulicis, Chalcedonensi, synodo VI, VII, VIII, Florentinae, item et Tridentinae, quae postrema speciatim cavet, ut nemo in rebus fidei et morum, ad aedificationem doctrinae Christianae pertinentium, contra unanimum consensum Patrum Scripturam S. Interpretari audeat. Exemplo praevire eadem CC. et SS. pontifices, qui, quoties aliquid circa fidem occurrebat determinandum, diligenter praecedentium Patrum monumenta scrulari consueverunt; et ubi concordēs illos invenerunt, secundum eorum sententiam definitionem protulerunt.

(16. Id ipsum ratione theologica fulcitur, eaque praecipue duplici. Prima est, quod viri illi sapientia ac sanctitate illustres, qui, diversis locis et temporibus viventes, in ejusdem dogmatis assertionem tam unanimiter omnes consenserunt, illudque tanquam dogma catholicum proposuerunt, non aliud sensisse prudenter credendi sint quam quod ipsa sentiebat, ac credebatur catholica Ecclesia: « quod enim invenerunt in Ecclesia, » inquit S. August., « tenuerunt. » Quapropter esto consensus iste non sufficeret ad fidem ingenerandam a priori, super modum causae; sufficit tamen ad minimum a posteriori, per modum signi et argumenti, ex quo colligimus id, quod omnes PP. velut dogma catholicum proponunt, re ipsa doctrinam esse a Christo vel apostolis ejus nomine traditam Ecclesiae.

(17. Altera ratio est, quia credibile non

est, tot tantosque Patres, quos Deus posuit in Ecclesia doctores, tempore, locoque adeo dissitos, in unam eandemque sententiam circa fidei, morumque dogmata fidelibus explananda, uno animo convenire potuisse, nisi Spiritu S. auctore. Maxime, cum si omnes in ejusmodi dogmate errassent, simul in eodem amplectendo errassent reliqui fideles, qui juxta *Ephesinum* id crederent, « quod sacra sibi consentiens SS. Patrum tenuit antiquitas. » Igitur errasset, adhucque erraret universa Christi Ecclesia. Quod cum, stantibus Christi promissis, sit adynaton, quid mirum, si ii, qui uniformes SS. Patrum sententiam in materia dogmatica contempserunt, in turpissimos errores, manifestasque haereses prolapsi sint, et pro haereticis ab Ecclesia reputati? Ut de aliis nil hic commemorem, de Lutero, et Calvino supra diximus: de Abailardo queritur S. Bernardus, quod spernat communem Patrum sententiam, et gloriatur se habere meliorem, non veritus contra praecipuum Sapientiae « transgredi terminos antiquos, quos posuerunt Patres nostri. » Eandem viam ingressus pridem fuerat Paulus Samosatensis, teste Eusebio; eandem Origenes, de quo Vinc. Lyrin. postquam ejus ingenium et eruditionem extulisset: « Hic idem, inquit, tantus ac talis, dum gratia Dei abutitur, dum ingenio suo nimium tribuit, dum se plus cunctis sapere praesumit, dum ecclesiasticas traditiones et veterum magisteria contemnit, » etc. Nempe, ut Fulbertus Carnotensis pridem adnotavit, « dum ejusmodi superbi spiritus nolunt esse discipuli veritatis, fiunt magistri erroris. » Quamobrem verissime Augustin. dixit, eum, qui ab unanimi Patrum consensione discedit, ab universa Ecclesia recedere; ut vel inde patescat, cum idem S. D. scriptores quoscunque, exceptis canonicis, pronuntiat erroris obnoxios, ipsum de singulis loqui, non de omnibus in unum aliquid fidei dogma uniformi sententia concordantibus: « Hos etenim, ut rursus Vinc. Lyrin., in Ecclesia Dei divinitus per tempora et loca dispensatos, quisquis in sensu catholici dogmatis unum aliquid in Christo sentientes contempserit, non hominem contemnit, sed Deum. »

(18. Patrum notitia haurienda praesertim ex auro ven. card. Roberti Bellarmini libello *De scriptoribus ecclesiasticis*, praesertim collato cum P. Philippi Labbei dissertatione historica. Exstat etiam alius praclarus P. Caroli Sardagna liber Ratisbonae editus an. 1772 hoc titulo: *Indiculus Patrum ac veterum Scriptorum ecclesiasticorum, qui a primordiis Christianae religionis, ad tempora usque B. B. Thomae Aquinatis, et Bonaventurae Ecclesiam scriptis suis illustrarunt*. Qui plura voluerit, adest Possevini *Apparatum*, et magnum opus D. Ceillieri Benedictini. Protestantes, Caveus, Oudin, Joannes Albertus Fabricius, praeter Rivetum, et Coicum, in eodem argumento versati sunt; sed parca legendi sunt, nec nisi ab illis, qui facultatem habeant, et doctrina satis polleant, ne erroribus, quibus horum libri

scatent, misere imbuantur. Du Pinium omisi; ejus enim lectio periculosior fit, quod cum catholicum se esse credi velit, ex hæreti-

PATRIA POTESTAS.

SUMMARIUM.

1. Patria potestas rigore capta quid sit? — 2. Patria potestas radicaliter oritur a jure naturæ corroborato lege divina. — 3. Quoad modum autem, quo utimur, dicta patria potestas oritur a jure civili. — 4. Definitio tradita de patria potestate procedit solum de ipsa rigore capta, quæ oritur ex vi naturalis et legitimæ generationis. Unde ipsa solum radicaliter oritur a jure naturæ corroborato lege divina. Quæ autem oritur per adoptionem vel per quid aliud, originem habet a jure civili. — 5. Ad acquirendam patriam potestatem rigore captam, requiritur, ut proles procedat ex justis nuptiis. — 6. Patria potestas extenditur ad omnes filios legitimos, sive fuerint masculi, sive femine. — 7. Etiam ad conjugatos et senes, si adhuc eorum pater, seu avus vixerit. — 8. Filii, nepotes et pronepotes, quantumvis conjugati, dicuntur filiifamilias, et vivunt sub potestate avi seu proavi adhuc viventis. — 9. Pater, filius avi, vivente eodem avo, non habet patriam potestatem in suos filios, nisi habitu. — 10. Decedente autem avo, pater acquirit actu patriam potestatem in suos filios. — 11. Decedente vero proavo, et remanente avo, et ejus filio patre nepotum, tunc filii non recidunt actu in patriam potestatem sui patris, sed in potestatem avi primi descendentis. — 12. Patria potestas, mortuo patre, non transit in matrem. — 13. Mortuo filio soluto patria potestate, ejus filii non recidunt in potestatem avi. — 14. Filii nati ex filio illegitimo, sed ex legitimis nuptiis, non transeunt in patriam potestatem avi, qui non ex legitimis nuptiis, sed fornicarie genuit hunc patrem, sed transeunt immediate sub potestate patris sui, licet illegitimi. — 15. Patria potestas acquiritur non solum per procreationem ex justis nuptiis, sed de jure communi acquiritur etiam per legitimationem prolis, aut per adoptionem hominis liberi. — 16. Legitimatione prolis fit, vel per subsequens matrimonium inter parentes

(1. Patria potestas, rigore capta, est jus radicaliter a natura inditum et per jura civilia modificatum, quod habet pater in filios, eorumque bona ex vi legitimæ generationis; Rosignol., *De patr. potest.*, c. 2, n. 3; Mising., *Instit.* lib. 1, tit. *De patria potest.* in princip. n. 1; Sanchez, *Opuscul. moral.*, lib. 1, c. 1, dub. 11, et in re alii passim. (2. Unde, ut vides, Patria potestas radicaliter oritur a jure naturæ corroborato lege divina, ut evincitur ex Aristotele, lib. 1 *Politico*. cap. 8, ubi sic habet: « Naturæ lege, ac præcepto liberos parentum imperio subesse; quod enim procreavit, et genuit, id ut præsit, et amicitie ratio, et senectutis postulat: » et ex quarto Decalogi præcepto *Honora parentes*, quod præceptum doctores communiter asserunt esse jure naturalis corroboratum lege divina. (3. Quoad modum vero, quo utimur, dicta Patria potestas oritur a jure civili, ut evincitur ex § *Jus autem potestatis* 2 et § *Qui igitur* 3, *Instit. De patria potest. et leg.* Item 3, *De his, qui sui, vel alieni juris sunt*, ibi: « Item in potestate nostra sunt liberi nostri, quos ex justis nuptiis procreavimus, quod jus proprium civium Romanorum est. »

corum fraudibus totus compositus sit, Patribus contumeliosus, totisque Ecclesiæ dogmatibus pessime meritis*.

ejus legitime contractum, vel per rescriptum principis. — 17. Per quale subsequens matrimonium, et per quale rescriptum principis legitimitur proles? — 18. Adoptio quid sit? — 19. Adoptio est duplex, una propria et perfecta, quæ adrogatio dicitur, et alia impropria, et imperfecta, quæ Adoptio simplex, et in specie vocatur. — 20. Quanam sit utraque, et in quibus differant? — 21. Per simplicem, seu impropriam, et imperfectam adoptionem adoptans regulariter non acquirit patriam potestatem in adoptatum. — 22. Excipe tamen, nisi filius legitimus datus fuerit in adoptionem avo materno filii, vel etiam si ipse pater legitimus fuerit emancipatus a suo patre, et filium suum in adoptionem dederit suo patri, et respective avo sui filii paterno. — 23. Per adoptionem vero propriam et perfectam, seu per adrogationem adrogans patriam potestatem in adrogatum acquirit. — 24. Adoptare seu adrogare possunt solum mares, non autem femine, nisi ex speciali concessione principis. — 25. Adoptantes, seu adrogantes debent esse majores natu adrogatis, et ipsos decem et octo annis præcedere. — 26. Adoptantes seu adrogantes debent esse potentes saltem physice, et naturaliter ad generandum; unde castrati adoptare non possunt. — De jure communi, quavis non possunt adoptare castrati, possunt tamen *spadones*. Et qui veniant nomine *spadonum*, et nomine *castratorum*? — 28. Sacerdotes et alii sacris ordinibus initiati possunt adoptare. — 29. Adoptantes seu adrogantes debent esse sui juris. — 30. Adoptari seu adrogari possunt tam masculi quam femine. — 31. Adoptari possunt solum legitimi et legitimæ. — 32. Adoptari possunt solum inferiores ætate saltem 18 annorum adoptante, seu adrogante. — 33. Patria potestas quando et quibus modis amittatur a patribus super filios; et qualis fuerit penes Romanos, et qualiter tollatur? — 34. Alia ad rem ad n. 39. — 40. Subnect. *Addit. ex alien. man.* ad num. 41.

(4. Dicta autem definitio tradita procedit de patria potestate, ut fuit dictum, rigore capta, quatenus oritur ex vi naturalis, et legitimæ generationis; nam quæ oritur, vel per adoptionem, vel per quid aliud, non est proprie talis, sed solum per quamdam accommodationem, nec proprie habet originem a natura, sed solummodo a jure civili, per quod inducta est adoptio.

(5. Unde ad acquirendam patriam potestatem rigore captam, prout oritur ex vi naturalis et legitimæ generationis, requiritur, ut proles procedat ex justis nuptiis, nempe ex masculo et femina conjunctis per verum et legitimum matrimonium, de quibus loquitur textus *Instit. De patria potest.* in princ. (6. Hinc patria potestas extenditur ad omnes filios legitimos, sive fuerint masculi sive femine, ut colligitur expresse ex § *Qui igitur* 3, *Instit. De patria potest.*, ubi fit mentio æque de masculis, ac de feminis, ibi: « Nepos tuus, et neptis æque in tua sunt potestate, et pronepos et proneptis. » (7. Etiam ad conjugatos et senes, si adhuc eorum pater seu avus vixerit. *Cit. § Qui igitur* 3, *Instit. De patria potestate*, ibi: « Qui igitur ex te, et uxore tua nasci-

tur in tua potestate est. Item, qui ex filio tuo et uxore ejus nascitur, id est nepos tuus, et neptis æque in tua sunt potestate, et pronepos, et proneptis, et deinceps cæteri: et l. *Nam civium* 4, ff. *De his, qui sui vel alieni juris sunt*, ibi: « Nam qui ex me, et uxore mea nascuntur, in potestate mea sunt. Nam qui ex filio et uxore ejus, id est nepos meus, et neptis æque in mea sunt potestate. » (8. Filii enim, nepotes et pronepotes, quantumvis conjugati, dicuntur adhuc filiifamilias, et vivunt sub potestate avi, seu proavis adhuc viventis, nisi fuerint emancipati, cum avus et proavus habeant patriam potestatem in nepotes et pronepotes descendentes per lineam rectam masculinam, per textum in *cit. § Qui igitur* 3, *Instit. De patria potestate*, et l. *Si maritus* 7, cod. eod., ibi: « Si maritus tuus licet militans in patria potestate constitutus filium ex legitimis suscepit nuptiis, eum in potestate avi perseverasse non ambigitur. »

* Inopportunitatem hoc loco non est inquirere tempus, quod requiritur, ut justæ dici possint nuptiæ, ut patriæ potestatis effectus locum habeant. In dubium verti nequit, ad hoc requiri, ut justæ fuerint nuptiæ eo tempore, quo concepti sunt filii. Unde Paulus respondit: « Eum, qui, vivente patre et ignorante, de conjunctione filie conceptus est, licet post mortem avi natus sit, justum filium ei, ex quo conceptus est, esse non videri. » l. 11, ff. *De stat. hom.* Nam cum nuptiis non consensisset pater, prout jure Romanorum requirebatur, non erant justæ nuptiæ eo tempore, quo conceptus est, nec refert, quod cum natus est, fuerint justæ utpote mortuo avo, nam tempus conceptionis inspicitur.

(9. Unde pater filii avi, vivente eodem avo, non habet patriam potestatem in suos filios, nisi habitu, per textum in *cit. § Qui igitur* 8, *Instit. De patria potestate*, et *cit. l. Maritus* 7, cod. eod. et *cit. l. Nam civium* 4, ff. *De his, qui sui vel alieni juris sunt*, cum similibus.

(10. Decedente autem avo, pater acquirit actu patriam potestatem in suos filios, textu expresse in l. *Nepotes* 5, ff. *De his qui sui vel alieni juris sunt*, ibi: « Nepotes ex filio, mortuo avo, recidere solent in filii potestatem, hoc est patris sui. »

(11. Decedente vero proavo et remanente avo, et ejus filio patre nepotum, tunc filii non recidunt actu in patriam potestatem sui patris, sed in potestatem avi primi descendentis, § *Permissum est*, *Instit. De tutelis*, et *cit. § Qui igitur* 3, *Instit. De patria potestate*, et *cit. l. Nepotes* 5, ff. *De his, qui sui vel alieni juris sunt*. Et ratio est, quia sicuti, mortuo proavo, pater ipse remanet in potestate avi, ita in ejusdem avi potestate remanere debent filii seu nepotes ex filio, cum non possit alios in sua potestate habere, qui non est suæ potestatis, textu expresse in l. *Sic evenient*, 21, ff. *Ad l. Juliam*, *De adulteriis*, ibi: « In sua enim potestate non videtur habere, qui non est suæ potestatis. »

(12. Patris potestas, mortuo patre, non transit in matrem; evincitur expresse ex textu in § *Cæteri* 3, *Instit. De hæredum qualitate et differentia*, ibi: « Quia femine in potestate liberos non habent. » * Hujus rei rationem validiorem habes infra sub n. 40, novissime adjectam. * Et ex § *Femine* 10, *Instit. De adopt.*, ibi: « Femine quoque adoptare non possunt, quia nec naturales liberos in sua potestate habent. » Rota recent., part. v, tom. I, dec. 329, n. 15, et doctores passim.

(13. Mortuo filio soluto patria potestate, ejus filii non recidunt in potestatem avi, quia soluto patre a patria potestate sui patris, etiam ejus filii intelliguntur soluti ab ipsa, cum non ex alio capite subiciantur nepotes patriæ potestati avi, nisi ex quo dictæ potestati remanet subjectus eorum pater, adeoque ipso ab ea soluto, solvuntur et ipsi, nec eo mortuo videntur in eandem recidere, sed remanent sui juris absolute. Arg. l. *Nepotes* 5, ff. *De his, qui sui vel alieni juris sunt*. Sic Glossa in d. l. *Nepotes*, verb. *In familia*; Sanchez, lib. 1, *Consil. moral.*, cap. 1, dub. 12, n. 4; Joan. Angelus Bossius, *De patria potestat.*, c. 1, n. 34; Rosignol., *De patria potestat.*, discept. 4, c. 40, n. 1 et 3.

(14. Filii nati ex filio illegitimo, sed ex legitimis nuptiis, non transeunt in patriam potestatem avi, qui non ex legitimis nuptiis, sed fornicarie genuit hunc patrem, sed transeunt immediate sub potestate patris sui, licet illegitimi. *Communis*. Et ratio est, quia in tantum filii filiorum non transeunt in potestatem suorum patrum, sed avorum et ascendentium, in quantum et patres ipsorum non sunt sui juris, sed sub potestate patrum suorum, per jura adducta sup. n. 7 et seq., sed in hypothesi, de qua loquimur, patres istorum filiorum, utpote geniti fornicarie, non sunt sub potestate sui patris fornicarii, ad terminos *Instit. De patr. potest.* in princ., ibi: « In potestate nostra sunt liberi nostri, quos ex justis nuptiis procreavimus, et *cit. § Qui igitur* 3, *Instit. sub eodem De patria potestate*, et *cit. leg. Nam civium* 4, ff. *De his, qui sui vel alieni juris sunt*; ergo nec filii istius transeunt in potestatem patris, illegitimi sui patris, sed immediate in potestatem sui patris, quamvis illegitimi, quia quamvis ipse sit illegitimus, legitime tamen eos genuit ex justis nuptiis, quas præcise requirunt supracitata jura ad inducendam patriam potestatem.

* Acquiritur etiam patria potestas in liberos cum in nostram potestatem recidunt, mortuo eo, cujus potestati eos quæsieramus, si tamen pater in familia mansit, l. 5, ff. *De his, qui sui vel alieni juris sunt*. « Nam si pater filium, ex quo nepos illi est in potestate, emancipaverit, et postea eum adoptaverit, mortuo eo, nepos in patris non revertitur potestatem. Nec hic nepos in patris revertitur potestatem, quem avus retinuerit filio dato in adoptionem, quem denuo readoptaverit. » l. 41, ff. *De adopt. et emancip.* Nam hic filius, et nepos per eman-